

1982/83:136

Tisdagen den 3 maj

Kl. 15.00

Förhandlingarna leddes av tredje vice talmannen.

1 § Justerades protokollet för den 25 april.

2 § Upplästes följande inkomna skrivelse:

Till riksdagen

Undertecknad får härmed anhålla om tjänstledighet från mitt uppdrag som riksdagsledamot under tiden den 5 maj–den 4 juni för att bl. a. fullgöra ett internationellt uppdrag.

Stockholm den 29 april 1983

Rune Ångström

Kammaren biföll denna anhållan.

Tredje vice talmannen anmälde att *Ulla Orring* (fp) skulle tjänstgöra som ersättare för Rune Ångström.

3 § Meddelande om svar på interpellation 1982/83:119

Anf. 1 Statsrådet MATS HELLSTRÖM:

Herr talman! Jag ber att få meddela att Hans Göran Francks interpellation 1982/83:119 om den internationella vapenhandeln, m. m., på grund av bl. a. utlandsresa inte kommer att besvaras inom stipulerad tid.

Jag har kommit överens med Hans Göran Franck om att interpellationen skall besvaras den 30 maj.

Tisdagen den
3 maj 1983

*Om förbudet mot
vin- och spritre-
klam*

4 § Svar på fråga 1982/83:447 om förbudet mot vin- och spritreklam

Anf. 2 Finansminister KJELL-OLOF FELDT:

Herr talman! Per Stenmarck har frågat justitieministern om han är beredd att medverka till att klarhet kan bringas så att viss typ av annonsering inte faller under förbudsgränsen för marknadsföring av alkoholdrycker.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på frågan.

Bakgrunden till frågan är ett beslut i marknadsdomstolen nyligen om annonser införda av danska företag, vilkas namn innehåller ordet vin, något som enligt domstolen framhävts i annonserna.

Enligt 2 § lagen (1978:763) med vissa bestämmelser om marknadsföring av alkoholdrycker får man inte använda kommersiell annons i bl. a. periodiska skrifter när man marknadsför spritdrycker, vin eller starköl. Sker detta, kan marknadsdomstolen med stöd av marknadsföringslagen (1975:1418) vid vite förbjuda att det upprepas. Domstolens beslut kan inte överklagas.

Det är marknadsdomstolen som i sin rättstillämpning självständigt bedömer vilka handlingar som omfattas av lagens förbud. Regeringen får alltså inte påverka beslutsfattandet i det enskilda ärendet.

Några initiativ från regeringen i den riktning som Per Stenmarck efterlyser är inte aktuella.

Anf. 3 PER STENMARCK (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka finansministern för svaret på min fråga.

Frågan har jag ställt utifrån *ett* speciellt fall, där *en* tidning fällt i marknadsdomstolen. Jag förstår – och det har finansministern redan påpekat – att vi inte kan ändra på just detta mål, men vi bör utifrån beslutet kunna dra vissa slutsatser inför framtiden. Jag vill därför ifrågasätta några punkter i de riktlinjer som konsumentverket har utarbetat. I dessa riktlinjer, som gäller marknadsföring av olika typer av alkohol, framgår det av punkt 1:

”Riktlinjerna omfattar inte reklam som anger endast säljställes namn, adress eller öppettider eller, utan att nämna varumärke, anger vilket slag av alkoholdryck som saluhålls.”

Detta borde, som jag ser det, vara klara och otvetydiga riktlinjer, som det inte borde vara någon svårighet att förstå innebörden av. Det är också värt att lägga märke till att konsumentverket i det här fallet inte heller har påstått att tidningen skulle ha överträtt denna punkt, men man säger att punkt 1 enbart gäller svenska förhållanden, och därför skulle den inte vara tillämplig på detta fall. Såvitt jag kan se, står det ingenting inskrivet i riktlinjerna om denna begränsning.

Emellertid finns det samtidigt *en* annan, längre gående punkt, nämligen punkt 4. Denna åberopades och blev också utslagsgivande i marknadsdomstolen. Detta har skett trots att tidningen enligt egen uppgift via Tidningsutgivareföreningen fått besked från konsumentombudsmannen om att punkt

I skulle vara tillämpbar. Mot denna bakgrund är, som jag ser det, risken uppenbar att det är godtycket som kommer att styra, dvs. när man inte enbart har en lagtext och riktlinjer som har utarbetats av en myndighet att rätta sig efter utan myndigheten dessutom förbehåller sig rätten att i efterhand ha en annan ståndpunkt.

Konsekvensen av utfallet av detta ärende är kanske ett stopp för stora delar av den annonsering som i dag förekommer för utländska detaljister. Det krävs att det i annonstexten klart framgår att man inte saluför alkoholhaltiga varor, och tidningen måste dessutom ha kollat att uppgifterna är riktiga.

Jag vill, med anledning av att finansministern talar om kopplingen till ordet "vin", beröra en annan märkvärdig slutsats som man kan dra av riktlinjerna. En restaurang med namnet Vinhuset får använda namnet i sin reklam, medan en detaljist som heter Vinhuset inte får använda namnet i reklamsyfte.

Finansministern var i sitt svar direkt negativ till att ta några initiativ. Jag vill ändå fråga finansministern om han, mot bakgrund av de inkonsekvenser som jag här har försökt peka på, är beredd att ta initiativ för att tveksamhet beträffande tolkningen inte skall behöva råda i fortsättningen.

Anf. 4 Finansminister KJELL-OLOF FELDT:

Herr talman! Det måste inskräpas att det vi här diskuterar är ett utslag av marknadsdomstolen, inte det förhållandet att konsumentombudsmannen ansåg att den annons som Per Stenmarck refererar till stred mot marknadsföringslagen. Det var marknadsdomstolen som ansåg detta, och den baserar sina utslag på den lag som riksdagen har stiftat. Jag kan inte se att marknadsdomstolens möjligheter att tolka den lag som finns skulle påverkas av att konsumentverket ändrade sina riktlinjer. I detta fall är konsumentombudsmannen åklagaren, som utifrån sin uppfattning har drivit ett mål i vilket marknadsdomstolen har dömt på ett visst sätt.

Jag kan inte förstå vad det är för initiativ som Per Stenmarck kräver, om vi inte i lagstiftningen skall ändra på förutsättningarna. Det finns alltså i Sverige ett förbud mot reklam för alkoholhaltiga drycker. Marknadsdomstolen har tolkat dessa annonser så, att avsikten var att göra reklam inte för vindruvor eller konserver utan för alkoholhaltiga drycker som saluförs av det s. k. Vinhuset. Mot det kan såvitt jag förstår riksdagen ingenting göra, om vi inte är beredda att ändra lagstiftningen.

Anf. 5 PER STENMARCK (m):

Herr talman! Man bör kunna rätta sig efter riktlinjer som är utskickade från t. ex. konsumentverket. I dessa står faktiskt att den här aktuella annonseringen bör vara undantagen. Tidningar och andra som får sig dessa riktlinjer tilldelade måste kunna rätta sig efter dem.

När det visar sig att det inte går – därför att i en punkt i riktlinjerna sägs en sak och i en annan punkt delvis någonting annat – och när marknadsdomstolen dessutom anser att riktlinjernas formulering i detta avseende inte är

*Om förbudet mot
vin- och spritre-
klam*

Om en utvärdering av jämställdhetsombudsmannens arbete

tillfredsställande, borde någon, lämpligtvis då finansministern, föreslå att man åtminstone gör ett tillrättaläggande, så att berörda parter vet vad som gäller, inte i detta fall utan inför framtiden. Eljest har vi faktiskt upphöjt godtycke till lag. Det kan trots allt inte vara avsikten.

Anf. 6 Finansminister KJELL-OLOF FELDT:

Herr talman! Efter marknadsdomstolens utslag är läget sådant att tidningarna här i Sverige bör veta vad som gäller. Om man, som i detta fall, använder namnet på ett företag i en annons som kan ha till syfte att göra reklam för vin och sprit kan det strida mot marknadsföringslagen.

Efter marknadsdomstolens utslag gäller det förhållandet. Jag tror inte att det nu – när marknadsdomstolen en gång har lagt fast en tolkning av lagen – hjälper att ändra på riktlinjerna, utan vi får i så fall ändra på lagstiftningen.

Anf. 7 PER STENMARCK (m):

Herr talman! Om det ställningstagande som finansministern här talar om är så självklart, borde det vara precis lika självklart att denna förändring skrevs in i de riktlinjer som konsumentverket har utarbetat.

Anf. 8 Finansminister KJELL-OLOF FELDT:

Herr talman! I så fall förutsätter jag att konsumentverket anpassar sina riktlinjer till marknadsdomstolens tolkning av lagstiftningen. Men det är något annat än det Per Stenmarck begärde att jag skulle göra.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på fråga 1982/83:404 om en utvärdering av jämställdhetsombudsmannens arbete

Anf. 9 Statsrådet ANITA GRADIN:

Herr talman! Karin Ahrlund har frågat mig om jag avser att låta utvärdera jämställdhetsombudsmannens arbete.

Jämställdhetslagen har funnits i mindre än tre år. Tillämpningen av lagen befinner sig fortfarande i ett inledningsskede. Jämställdhetsombudsmannen (JämO) håller ännu på att utveckla sina arbetsformer och att inom ramen för sin instruktion utstaka sina arbetsfält. Jag anser därför att det ännu är för tidigt att överväga en utvärdering av arbetet. En sådan skulle knappast bli särskilt meningsfull.

Regeringen håller sig emellertid fortlöpande informerad om myndigheternas och däribland JämO:s verksamhet. Vi har i regeringskansliet följt jämställdhetslagens tillämpning på samma sätt som vi följer andra arbetsrättsliga lagars tillämpning. Jag har bl. a. kontakter med arbetsmarknadens parter, och vid regelbundna träffar informerar jämställdhetsombudsmannen mig om verksamheten.

Jag kan nämna att JämO mot bakgrund av sina erfarenheter har kommit in till arbetsmarknadsdepartementet med en framställning om vissa ändringar i jämställdhetslagen. De ändringar som föreslås skulle påverka JämO:s verksamhet. Jämställdhetsombudsmannens skrivelse bereds f. n. i arbetsmarknadsdepartementet.

Anf. 10 KARIN AHRLAND (fp):

Herr talman! Jag tackar statsrådet Gradin för svaret. Det var ett bra svar, som jag är nöjd med.

Men när jag har ordet måste jag återigen notera att socialdemokraterna talar med dubbla tungor. Orsaken till att jag ställde frågan var nämligen att en företrädare för regeringspartiet i debatten om medel till jämställdhetsombudsmannen här i kammaren två gånger upprepade att JämO skulle utvärderas. Och, herr talman, med tanke på den ljumhet, nästan motstånd, som socialdemokraterna visade mot JämO när vi från folkpartiets sida arbetade för jämställdhetslagen kunde det ju ligga något bakom det där yttrandet. Jag ville ha säkerhet i saken. Om man därtill betänker att regeringen var snål i budgetpropositionen och inte unnade JämO den extra handläggare hon så väl skulle behöva fanns det faktiskt skäl för min oro.

Nu räknar jag med att Anita Gradins ord väger tyngre än hennes partikamrats här i kammaren. Det är nämligen, herr talman, för oss i folkpartiet väsentligt att slå vakt om JämO, och det är det också för ett oändligt antal människor som har fått hjälp av JämO. Antalet ärenden och mål som har förts till arbetsdomstolen visar att JämO behövs och fyller en funktion. Det är bra att Anita Gradin, i motsats till sin partikamrat, inser att en översyn av den myndighet som har fungerat så pass kort tid ännu inte skulle vara särskilt meningsfull. Självfallet finns det ofta anledning att se över olika myndigheters organisation, men det kan inte vara så brått med JämO.

Jag vill slutligen bara tillägga att jag hoppas att ni ser på JämO:s förslag, som statsrådet nu tog upp i sitt svar, mer positivt än ni såg på hennes anslagsframställning i år och att ni behandlar den positivare nästa år. Knappt 2 milj. kr. av 15,5 miljarder kostar den verksamheten, och det är faktiskt en verksamhet som lönar sig för hela arbetslivet. Då behöver man inte vara så njugg.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Meddelande om svar på interpellation 1982/83:112

Anf. 11 Justitieminister OVE RAINER:

Herr talman! Efter samråd med Margit Gennser får jag meddela att hennes interpellation om den statliga kontrollen av medborgarna kommer att besvaras den 16 maj.

Tisdagen den
3 maj 1983

*Om skärpt polis-
bevakning från
den 1 juli 1983*

7 § Svar på fråga 1982/83:445 om skärpt polisbevakning från den 1 juli 1983

Anf. 12 Justitieminister OVE RAINER:

Herr talman! Med hänvisning till att – som det heter i frågan – ca 450 fångar kommer att få lämna fängelserna den 1 juli till följd av att "strafftiden, på grund av platsbrist, skall halveras" har Hugo Hegeland frågat mig om jag anser det motiverat att polisen skärper sin bevakning efter nämnda tidpunkt.

Till en början vill jag tillbakavisa Hugo Hegelands påstående om att beläggningen vid kriminalvårdsanstalterna skulle ha utgjort ett skäl för det beslut med anledning av proposition 1982/83:85 som riksdagen nyligen har fattat och som uppenbarligen åsyftas i frågan. Detta är felaktigt och har ingen täckning vare sig i propositionen eller i justitieutskottets betänkande.

Vad gäller själva sakfrågan vill jag säga följande:

Den 1 juli kommer i genomsnitt ca fyra intagna per polisdistrikt att friges till följd av den nu aktuella reformen. Motsvarande har inträffat åtskilliga gånger tidigare, utan att någon kommit på tanken att polisen i ett sådant polisdistrikt skulle vidta några speciella åtgärder.

Anf. 13 HUGO HEGELAND (m):

Herr talman! Jag tackar justitieministern för vänligheten att svara, även om jag naturligtvis inte är nöjd med svaret.

Vad först beträffar beläggningen vid kriminalvårdsanstalterna skriver ju t. o. m. justitieministern på s. 30 i sin proposition följande:

"Om man håller detta i minnet och samtidigt beaktar fängelsestraffens förut berörda skadeverkningar från humanitära och effektivitetsmässiga synpunkter, finns det enligt min mening allt skäl att ge kriminalpolitiken en inriktning som innebär att frihetsstraffens användning och deras längd fortlöpande minskas. Detta gäller så mycket mera som beläggningen på kriminalvårdens anstalter under de senaste åren har ökat i en utsträckning som har gett upphov till betydande kapacitetsmässiga problem. För mig står det klart att det även från samhällsekonomiska synpunkter måste vara ett önskemål att denna utveckling bryts."

Mina partivänner i justitieutskottet skrev i sin reservation: "Lagstiftning rörande påföljdssystemet får inte, som uppenbarligen är fallet i detta ärende, styras av enbart samhällsekonomiska hänsynstaganden."

Varför inte citera också vad övervakningsnämnden i Malmö anförde i sitt remissvar beträffande frivårdskommitténs förslag:

"Över huvud taget finner övervakningsnämnden att statsfinansiella hänsyn, vilka väl ej direkt uttalats men som ändå tydligt ligger bakom många av förslagen, erhållit en alldeles för stor betydelse för förslagets närmare utformning. Det är enligt nämndens mening väl riktigt att kriminalpolitiken inte kan få kosta hur mycket som helst. Men att lägga kortsiktiga ekonomiska överväganden och förhoppningar om besparingar under nästkommande budgetår till grund för utformningen av samhällets kriminalpolitik synes

mindre välbetänkt. Vid fastläggandet av denna bör man rimligen arbeta på längre sikt än ett drygt budgetår framåt och bör lämpligen även andra synpunkter än rent ekonomiska kunna tas i beaktande. Även ur samhällsekonomisk synvinkel kan för övrigt ifrågasättas det kloka i kortsiktiga besparingar av statens utgifter vilka kan leda till betydligt större kostnader inom andra områden av samhället."

Vad beträffar antalet fångar som kommer att släppas fria den 1 juli vill jag säga att jag tog till i underkant. Jag har fått nya uppgifter, och enligt överdirektören Sven Fischier vid kriminalvårdsstyrelsen i Norrköping kommer det att röra sig om ca 1 000. Samma slutsats kan man dra av det som står i propositionen på s. 163:

"Genom kommitténs förslag uppkommer betydande besparingar. Dessa har i årsplatser på kriminalvårdsanstalterna beräknats till 450."

Man beräknar här kunna göra en besparing på ca 100 milj. kr., men som jag sade kan man räkna med att det blir ett betydligt större antal fångar som kommer att släppas fria.

Detta är verkligen oroande. Det är just fängelsedirektörer som har sagt mig att de är bekymrade över vad man kan vänta sig efter den 1 juli. När tredjedel av poliskåren är på semester och en stor del av den är tjänstledig eller borta av andra skäl, då släpper man lös ett stort antal fångar.

Anf. 14 Justitieminister OVE RAINER:

Herr talman! Jag vill framhålla att det är skillnad mellan skälen för att man lägger fram ett förslag och en bedömning av vilka konsekvenser det förslaget får. I debatten här i kammaren, när utskottsbetänkandet om halvtidsfrigivningen behandlades, klargjorde jag att redan för tio tolv år sedan, då jag arbetade i justitiedepartementet, hade vi planer på en reform av det här slaget, och då var anstalterna inte särskilt fullbelagda. Det är alltså uteslutande kriminalpolitiska skäl som ligger bakom. Att man sedan kan genomföra detta beslut, byggt på kriminalpolitiska grunder, vid en tidpunkt då vi som nu har problem med beläggningen på anstalterna är givetvis en fördel, men det är inte något skäl för själva beslutet.

Anf. 15 HUGO HEGELAND (m):

Herr talman! Det är mycket svårt att komma ifrån misstanken att beläggningssituationen har varit ett betydande skäl. Som justitieministern påpekar i propositionen har ju många remissinstanser varit mycket kritiska mot denna forcering av beslutet om frisläppandet av ett stort antal fångar. Inte minst lagrådet var mycket tveksamt och kunde inte förstå varför man skulle bryta ut just denna regel ur en allmän straffrättslig diskussion. Både frivårdskommitténs och kriminalrättskommitténs arbete pågår, och man väntar ju ett mer omfattande förslag. Varför denna brådska? Ingen har mig veterligt givit en tillfredsställande förklaring i annan mån än att det måste vara samhällsekonomiska synpunkter som spelat en stor roll.

Tisdagen den
3 maj 1983

*Om skärpt polis-
bevakning från
den 1 juli 1983*

Anf. 16 Justitieminister OVE RAINER:

Herr talman! Det är alltid bråttom när det gäller att lindra människors lidande, och ett av de största lidanden – kanske det allra största – som en människa kan drabbas av är att vara berövad sin frihet. Om man anser att en sådan reform som lindrar detta lidande är riktig, skall man inte vänta med den av olika tekniska skäl eller av procedurskäl. Det är det som ligger bakom vårt förslag om denna reform. Detta är också ett synsätt som har accepterats av en mycket stor majoritet i riksdagen.

När det sedan gäller riskerna för att det skall hända någonting så att polisen behöver ingripa, förutsätter Hugo Hegelands resonemang att de människor som nu kommer att lämna kriminalvårdsanstalterna i mycket stor utsträckning omedelbart kommer att förorsaka problem och begå brott. Så är det inte. Så fungerar inte svensk kriminalvård. Den fungerar så, att man förutsätter – och har all anledning att förutsätta – att när en intagen kommer ut från en kriminalvårdsanstalt kommer denne i varje fall att vara mycket försiktig. De som sysslar med kriminalvård har en alldeles klar inställning att det inte inträffar att alla dessa människor kommer ut och begår brott.

Anf. 17 HUGO HEGELAND (m):

Herr talman! Jag har läst yttranden från många kritiska remissinstanser, som pekat på den motsatta effekten: att det är inhumant att plötsligt släppa fångar fria. Det är nämligen fråga om obligatorisk frigivning av ett antal fångar. Det är en helt annan sak när frigivningen förbereds i god tid och man har frivårdsresurser. Men nu minskar man frivårdsresurserna samtidigt som man släpper fria ett antal fångar utan att man förut planerat att de skall släppas fria den 1 juli. Den stora omorganisation som skall ske i samband med frivårdsinstitutionen inom kriminalvården kommer ju att ta resurser i anspråk. Rikspolisstyrelsen varnade bestämt för denna utveckling och ansåg att det var på tok för tidigt att genomföra reformen redan från den 1 juli. Jag har alltså goda sakliga skäl att återopa.

Anf. 17 Justitieminister OVE RAINER:

Herr talman! Jag vill peka på något som inte kommit fram så mycket i debatten, nämligen att det beslut som riksdagen nyligen fattade också innebär väsentliga förstärkningar till frivården.

Anf. 19 HUGO HEGELAND (m):

Herr talman! Ja, det gör det, samtidigt som antalet frivårdsnämnder skall minska. Men dessa förstärkningar kommer inte att sättas in förrän efter den 1 juli. Det är fråga om en successiv anpassning – eller hur? Frivårdsarbetet börjar ju inte intensifieras med en gång den 1 juli.

Jag kan vidare nämna – och det vet justitieministern mycket bättre än jag – att det faktiskt är fråga om ett omfattande klientel av återfallsförbrytare när det gäller villainbrott och förmögenhetsbrott.

Min dotter ringde mig f. ö. för en timme sedan och sade att det hade varit ett inbrott i vår villa. Det är fjärde gången. Vi kommer säkerligen att stanna

henma i sommar med tanke på att det är så lätt hänt att dessa återfallsförbrytare uppenbarar sig. Jag tycker att skyddet för allmänheten verkligen kräver att polisen skärper sin bevakning, när nu dessa effekter kan väntas uppstå.

Överläggningen var härmed avslutad.

Nr 136

Tisdagen den
3 maj 1983

*Om frihet att själv
välja medlemskap
i politiskt parti*

8 § Svar på fråga 1982/83:446 om frihet att själv välja medlemskap i politiskt parti

Anf. 20 Justitieminister OVE RAINER:

Herr talman! Per Stenmarck har frågat mig om jag är beredd att ta initiativ till en lagändring så att det framgår att var och en har frihet att själv välja medlemskap i politiskt parti. Som bakgrund till frågan har Per Stenmarck hänvisat till ett tal som statsrådet Ingvar Carlsson höll för några veckor sedan.

Den föreningsfrihet som vi har här i landet och som är skyddad i grundlagen innebär att det står var och en fritt att organisera sig politiskt. Ingen kan tvingas att vara medlem i ett parti.

Jag utgår ifrån att Per Stenmarck med sin fråga åsyftar lagstiftning mot kollektivanslutning till politiska partier. Vid en frågedebatt här i riksdagen så sent som i höstas deklarerade jag regeringens syn på den frågan.

Jag sade så att de fackliga organisationerna måste få besluta om sina egna angelägenheter och att varje politiskt parti självt måste få bestämma om formerna för medlemskap i partiet. Detta är fortfarande regeringens uppfattning.

Anf. 21 PER STENMARCK (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka för svaret på min fråga.

Låt mig börja med ett citat:

”Den socialdemokratiska partisekreteraren Bo Toresson dras med en ständig huvudvärk. Det har han — — — sagt vid ett möte med riksdagsjournalisterna.

’Huvudvärken’ heter kollektivanslutningen.

Det kan inte vara nyttigt vare sig för honom eller partiet om han fortsätter att gå vidare utan att göra något åt saken. Och vi rekommenderar honom då inga smärtstillande medel som möjligen ger honom lindring för stunden — — — utan att han en gång för alla gör upp med huvudvärkens orsaker.”

Citatet är inte, som justitieministern säkert skulle vilja säga, ett uttryck för sedvanlig borgerlig vulgärpropaganda. Nej, citatet är hämtat från Stockholms-Tidningen för den 21 april i år. Även om slutsatserna kanske är något annorlunda än de som jag skulle komma fram till, ser jag detta som ett uttryck för det motstånd som uppenbarligen i dag växer sig allt starkare även inom de socialdemokratiska leden. Stockholms-Tidningen fortsätter:

”Det är uppenbart att det finns en tilltagande olust över den nuvarande,

*Om frihet att själv
välja medlemskap
i politiskt parti*

traditionella anslutningsformen. Den tar sig uttryck i att flera stora fackliga avdelningar lämnar partiet. Den går tillbaka på att många människor uppenbart upplever det som ett otillbörligt intrång i deras personliga integritet — —." Man konstaterar vidare: "Den nuvarande formen har enligt vår mening överlevt sig själv."

Det är bra att Stockholms-Tidningen nu har insett det som många har insett hela tiden. Men det hade varit ännu bättre om regeringen hade tagit initiativ i den här frågan.

Det var mot bakgrund av det något yrvakna tal om frihet som vice statsministern höll för några veckor sedan som förmodligen många trodde och hoppades att denna frihet också skulle kunna inkludera rätten att själv avgöra sitt politiska medlemskap. Statsrådet Rainer sade här att ingen kan tvingas att vara medlem i ett parti. Nej, det är helt riktigt. Men många tvingas att begära utträde, och det kan inte vara rätt.

Partisekreteraren Bo Toresson talar om en uppmjukning av reglerna, inte för att ge enskilda människor en ökad frihet utan, som han säger i en intervju, därför att kollektivanslutningen har missköts på många håll. Systemet måste skötas bättre än nu, säger han. Men märk väl, alla förändringar som man talar om förutsätter ett bibehållande av kollektivanslutningen.

Mina frågor till justitieministern blir:

Hur rimmar egentligen detta med regeringens tal om ökad frihet? På vilket sätt är justitieministern beredd att medverka till förändringar som innebär att var och en själv får begära inträde i det politiska parti som vederbörande vill tillhöra, så att man inte som i dag i alltför stor utsträckning tvingas att i efterhand begära utträde?

Anf. 22 Justitieminister OVE RAINER:

Herr talman! Inom det socialdemokratiska partiet pågår en diskussion om formerna för samarbetet mellan fackföreningsrörelsen och partiet. Bl. a. har man i Kalmar startat en försöksverksamhet med ändrade anslutningsformer. Försöksverksamheten går ut på att en avdelning av ett fackförbund, men inte dess medlemmar, ansluts till arbetarkommunen. Medlemmarna i facket blir alltså partimedlemmar bara efter enskild ansökan.

Den socialdemokratiska partikongressen beslöt enhälligt att denna försöksverksamhet skall fortsätta ännu en kongressperiod. Frågan är alltså fortlöpande föremål för överväganden och bedömningar inom det socialdemokratiska partiet.

Anf. 23 PER STENMARCK (m):

Herr talman! Det intressanta med den upplysning vi fick av statsrådet Rainer är att den anslutningsform som man nu talar om inte är ett alternativ till kollektivanslutningen utan möjligtvis ett tillägg till den.

I sitt svar talade Ove Rainer också om föreningsrätten. Till det vill jag säga att i valet mellan fackföreningarnas rätt och den enskildes integritet väljer i alla fall jag det senare. Det är uppenbarligen *en* skillnad mellan oss.

Om man tror på frihet, vilket ju Ingvar Carlsson åtminstone säger sig göra,

så räcker det inte med att hålla en mängd högstämnda tal, utan tankarna om frihet måste också omsättas i praktisk handling. Det trodde jag faktiskt, mot bakgrund av Ingvar Carlssons berömda tal, att regeringen nu var beredd att göra i den här frågan. Men att tala om begreppet frihet är uppenbarligen en sak och att tillämpa det i praktiken en helt annan.

Riksdagen har, om jag inte har räknat fel, åtta gånger uttalat sig mot kollektivanslutningen. Socialdemokraterna har helt ignorerat detta. Nu har ni möjlighet att visa att ni menar allvar med allt ert tal om frihet.

Skall jag tolka justitieministerns svar så, att några gränser för friheten ändå måste finnas kvar och att en sådan gräns för socialdemokraternas del går vid valet av politiskt medlemskap? Är det inte rimligt att ett parti som säger sig företräda frihetsideal också ger enskilda människor friheten att själva avgöra sitt politiska medlemskap? Den möjligheten har man inte alltid i dag.

Anf. 24 Justitieminister OVE RAINER:

Herr talman! Vad Ingvar Carlsson har sagt om att regeringen kommer att ta upp åtskilliga frågor där vi verkligen skall göra insatser för att öka människornas frihet i olika avscenden kommer snart att få ett konkret innehåll genom förslag som kommer att läggas fram.

Anf. 25 PER STENMARCK (m):

Herr talman! Kommer förslaget också att innebära att man skall avskaffa kollektivanslutningen?

Enligt informationer som jag har fått från riksdagens upplysningstjänst är över 60 % eller 750 000 av socialdemokraternas medlemmar kollektivanslutna. Det är helt klart att många av dessa säkert skulle vara medlemmar i alla fall, men varför då inte låta dem bli det genom vanlig individuell anslutning? Det skall ju trots allt inte vara så, att man skall behöva begära utträde.

Det har nu gått så långt att socialdemokraterna uppmanat en kollektivansluten medlem att begära utträde. När medlemmen inte gjort detta har man uteslutit personen i fråga – som man alltså först via kollektivanslutningen tvingat bli medlem.

Är det inte rimligt – jag upprepar frågan ännu en gång – att ett parti som säger sig ha frihetsideal också ger folk frihet att själva välja vilket politiskt parti de vill tillhöra?

Anf. 26 Justitieminister OVE RAINER:

Herr talman! Som jag har sagt är kollektivanslutningen föremål för överväganden inom partiet. Dessa överväganden kommer att redovisas på nästa partikongress.

Anf. 27 PER STENMARCK (m):

Herr talman! Låt mig bara avsluta med att konstatera att det politiska parti som inte ens är berett att ge folk rätten att själva avgöra sitt politiska medlemskap inte heller kan begära att bli taget på orden när man talar om frihet.

*Om åtgärder för
att stärka den per-
sonliga integriteten
vid användningen
av dataregister*

Tal är uppenbarligen, när det gäller socialdemokraterna, en sak och handling en helt annan.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på fråga 1982/83:453 om åtgärder för att stärka den personliga integriteten vid användningen av dataregister

Anf. 28 Justitieminister OVE RAINER:

Herr talman! Med hänvisning till en tidningsartikel i vilken det påstods att ett bevakningsbolag förde ett register över enskilda personers medverkan i demonstrationer har Gunilla André frågat mig vad jag tänker göra för att värna den personliga integriteten i fall som detta.

Vad först gäller det särskilda fall som Gunilla André hänvisar till, konstaterar jag att bolaget enligt dementi i en senare tidningsartikel inte för något sådant register som har påståtts.

För att få föra personregister som innehåller känsliga uppgifter om personliga förhållanden krävs tillstånd av datainspektionen. Tillstånd att registrera uppgifter om någons politiska uppfattning e. d. får inte ges annat än om det föreligger särskilda skäl.

Enligt min mening ger datalagen ett tillfredsställande skydd för den personliga integriteten när det gäller register som förs med hjälp av ADB. Det finns därför inte nu anledning att ta initiativ till några ytterligare lagändringar beträffande sådana register.

När det gäller register som förs på annat sätt än med hjälp av ADB finns det inte några motsvarande bestämmelser. Jag bortser då från att kreditupplysningslagen (1973:1173) innehåller vissa bestämmelser i ämnet. Såvitt jag vet har den nuvarande ordningen inte vållat några olägenheter.

Jag vill dock erinra om att datalagstiftningskommittén (DALK) f. n. utreder frågan om man bör införa en motsvarighet till datalagens skyddsregler i fråga om register som förs manuellt. Kommitténs förslag väntas i slutet av detta år. Frågan om eventuella lagändringar i detta avseende får tas upp när DALK har presenterat sitt förslag.

Anf. 29 GUNILLA ANDRÉ (c):

Herr talman! Jag tackar justitieministern för svaret på min fråga och är glad att vi inte behöver diskutera den personliga integriteten vid användningen av dataregister mot bakgrund av ett konkret fall. Min fråga var föranledd av en tidningsartikel som senare visade sig vara felaktig. Det hör inte till ovanligheten att osanna uppgifter sprids i massmedia, men i det här fallet – med en så grav anklagelse – trodde jag faktiskt att det skedde en noggrann kontroll innan uppgiften publicerades. Så var dock inte fallet, och till yttermera visso hakade TV på och förmerade ryktet.

När jag ställde min fråga fem dagar efter tidningsuppgiften hade det fortfarande inte kommit någon dementi. Den kom senare. Jag tycker att det

inträffade borde stämma till eftertanke inom massmedievärlden.

Datainspektionen däremot vill jag ge en eloge för sitt handlande. Den agerade med berömvärd snabbhet och gjorde en inspektion vid det företag som felaktigt utpekats. Inget framkom då som gav skäl till erinran eller påpekande. Troligen berodde artikeln på ett hör- eller skrivfel.

Jag vill således, med utdelande av både ris och ros, än en gång tacka för svaret.

Överläggningen var härmed avslutad.

Nr 136

Tisdagen den
3 maj 1983

*Om ersättnings-
reglerna m. m.
vid expropriation*

10 § Svar på fråga 1982/83:454 om ersättningsreglerna m. m. vid expropriation

Anf. 30 Justitieminister OVE RAINER:

Ingvar Eriksson har frågat mig dels om jag anser det vara rimligt att enskilda markägare/näringsidkare hämmas i sin verksamhet på det sätt som närmare anges i frågan, till följd av den samhällsplanering som föregår exempelvis en bebyggelseexploatering eller ett vägprojekt, dels om jag är beredd att ta initiativ i syfte att eliminera sådana olägenheter för den enskilde.

Som Ingvar Eriksson framhåller i frågan kan det uppstå vissa olägenheter för en fastighetsägare när det blir känt att det finns planer på en framtida exploatering. Sådana planer kan emellertid också skapa förväntningar som ökar fastighetsvärdena. Enligt min mening kan det inte gärna komma i fråga att ge fastighetsägarna någon rätt till ersättning redan i ett inledande planeringsstadium. Huvudprincipen måste vara att frågan om ersättning till fastighetsägare och andra tas upp när mark behöver avstås för att exploateringen eller projektet skall genomföras.

Mitt svar är alltså att jag inte är beredd att nu ta initiativ till några åtgärder för att ändra gällande ordning.

Anf. 31 INGVAR ERIKSSON (m):

Herr talman! Jag vill tacka justitieministern för svaret på min fråga.

Först vill jag beröra litet grand varför jag har ställt frågan. Jag har gjort det med anledning av att enskilda markägare ofta kommer i kläm då samhället, genom t. ex. vägverket, lägger ut planer på vägprojekt, eller då kommuner lägger fram vissa grundplaner för nya bostads- eller industriområden.

Det rör sig ofta om mycket långsiktiga projekt, och i allmänhet löses ersättningsfrågorna först när förvärvet av mark sker. Den enskilde kommer då ofta att drabbas på olika sätt. Det innebär ett förfång i användandet av fastigheten. Det blir alltså negativa konsekvenser för den enskilde i stort sett omedelbart då nämnda exploateringsplaner blir kända.

Konsekvenserna har ofta blivit att t. ex. en lantbrukare hämmas i sin produktion. Han kan ha en animalieproduktion som han vill rationalisera eller utöka, och när han söker tillstånd för att få göra detta får han ofta nej av

Tisdagen den
3 maj 1983

*Om ersättnings-
reglerna m. m.
vid expropriation*

myndigheterna. Det kan också hända att en väg planeras att gå rätt igenom en fastighet. Då väl dessa planer har lagts fast blir det oftast stopp för fastighetsägaren att t. ex. sälja mark för bebyggelse eller annat ändamål, även om det skulle vara så att det inte berör just det område där vägen planeras. Det finns fall där en planerad väg har lagt sin hämsko på fastighetsägares möjlighet att använda sin fastighet eller att utöva sin näring på önskvärt sett i över 20 års tid – detta utan att på något sätt kompensation utgått till fastighetsägaren ekonomiskt.

Givetvis finns det svårigheter att klara de här problemen. Men det måste vara djupt olyckligt när enskilda människor drabbas på det här sättet av samhällsintressena.

Herr talman! Det är förvisso riktigt, som justitieministern säger i sitt svar, att fastighetens värde vid sådana här tillfällen också kan öka. Men det är just de negativa konsekvenser som drabbar den enskilde som det måste göras något åt. Han är ändå djupt beroende av hur han kan använda sin fastighet i dag, och det är därför han ofta drabbas hårt av de här planerna.

Jag vill fråga justitieministern om det inte vore möjligt att se över på vilka sätt man skulle kunna klara upp de negativa konsekvenser som jag har berört. Jag har den uppfattningen att man måste försöka att lösa dessa problem, för det är djupt olyckligt att enskilda drabbas på detta sätt.

Anf. 32 Justitieminister OVE RAINER:

Herr talman! Jag håller med om att det i, som jag hoppas, relativt sällsynta enskilda fall kan uppstå vissa olägenheter för enskilda fastighetsägare i samband med ändrad samhällsplanering av olika slag.

Men samtidigt kan det, som jag har sagt i mitt svar, för vissa fastighetsägare innebära en ökning av fastigheternas värde. Jag ser framför allt svåra praktiska problem med att ha ett ersättningsförfarande på det här stadiet av bebyggelseplaneringen. Det skulle betyda väldigt svåra praktiska problem att komma till rätta med. Man får nöja sig med att göra den här regleringen på ett ur alla synpunkter – men framför allt ur rättssäkerhetssynpunkt – tillfredsställande sätt i samband med att ersättningsfrågan slutligt prövas.

Anf. 33 INGVAR ERIKSSON (m):

Herr talman! Det är klart att jag förstår justitieministern när han svarar på det här sättet. Men låt mig som exempel ta en vägdragning, som är planerad sedan 20 år tillbaka men beträffande vilken – om man i dag gör undersökningar om planerna för framtiden – kan konstateras, att det inte inom överskådlig framtid blir aktuellt att dra fram en sådan väg. Det beror oftast på den svåra samhällsekonomiska situation som vi upplever att en sådan vägdragning inte blir utförd. Då är frågan om inte myndigheterna bör ompröva planerna och kanske lösa dessa problem, så att inte enskilda människor drabbas på detta sätt.

Tisdagen den
3 maj 1983

Om arbetskonflikten vid Malmö stadsteater

Anf. 34 Justitieminister OVE RAINER:

Herr talman! Jag tror att det här problemet löses bäst om de planerande myndigheterna inte handlar på detta sätt, så att ett ärende hålls öppet så länge som det tydligen kan bli fråga om i vissa fall. Om man vidtar åtgärder av detta slag, som påverkar enskilda fastighetsägares rätt, skall man visa att man menar allvar och fullfölja initiativet.

Upptäcker man att förutsättningarna har ändrats, skall man kanske också göra ändrad bedömning och ändra planerna. Jag ser det som det bästa sättet att undvika det här slaget av olägenheter.

Anf. 35 INGVAR ERIKSSON (m):

Herr talman! Jag vill tacka justitieministern för det beskedet. Jag vill bara fråga: Är justitieministern beredd att inom regeringen arbeta för att göra det möjligt att ta initiativ till sådana omprövningar?

Anf. 36 Justitieminister OVE RAINER:

Herr talman! Ett sätt kan vara att vi, när vi inom olika departement planerar verksamhet, tar upp denna fråga – kanske i förhållande till kommunerna.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på fråga 1982/83:434 om arbetskonflikten vid Malmö stadsteater

Anf. 37 Statsrådet BENGT GÖRANSSON:

Herr talman! Jan-Erik Wikström har frågat mig hur jag ser på den pågående konflikten vid Malmö stadsteater och vilka möjligheter till lösning som kan föreligga.

Till följd av konflikten vid Malmö stadsteater pågår f. n. en sympatistrejck vid Operan.

Det är enligt min mening olyckligt att Operan inte haft möjlighet att genomföra operaföreställningar på grund av den pågående strejken under så lång tid som det nu är fråga om.

Med de arbetsrättsliga traditioner som gäller i Sverige vid arbetskonflikter är det inte min uppgift att göra något uttalande om på vilket sätt frågan skulle kunna lösas.

Malmö stadsteater är en ekonomisk förening. Operan, som är ett statligt aktiebolag, har en av regeringen utsedd styrelse, som ansvarar för verksamheten. De anställda vid dessa institutioner väljer själva hur de skall vara fackligt organiserade. De nu aktuella avtalsfrågorna handlar bl. a. om en gränsdragning mellan SALF och Svenska teaterförbundet och möjligheten för SALF att vid Malmö stadsteater få sluta kollektivavtal med Teatrarnas riksförbund. För arbetsgivarsidan är Teatrarnas riksförbund förhandlings-

Om arbetskonflikten vid Malmö stadsteater

part. Teatrarna är självständiga. Det är parternas sak att lösa konflikten.

Det är självfallet min förhoppning att en lösning snabbt skall komma till stånd.

Anf. 38 JAN-ERIK WIKSTRÖM (fp):

Herr talman! Tack för svaret. Strejken vid Operan har nu pågått i mer än fem veckor. Den är orimlig av minst tre skäl.

Det första är att effekterna av strejken är att ett trettiotal föreställningar hittills har inställts. Premiären på Tannhäuser har inställts. Gästspelet från Zürichoperan har inställts. Efter en lysande urpremiär och ytterligare en föreställning har de återstående föreställningarna av Siddhartha inställts. Baletten Onegin har inställts. Framstående sångare, dansare och musiker, som länge har förberett sig för nya roller och uppgifter, får inga tillfällen att framträda. Världsberömda dirigenter, som kontrakterats för operaföreställningar, sysselsätts med andra uppgifter. Allt detta är orimligt.

Det andra skälet är att den egentliga konflikten gäller Malmö stadsteater, där 27 medlemmar i Arbetsledareförbundet inte får ett eget avtal. Stadsteatern i Malmö kan spela, Operan i Stockholm kan inte spela. Detta är orimligt.

Det tredje skälet – och det viktigaste – är att det inte är en konflikt mellan arbetstagare och arbetsgivare utan mellan olika fackliga organisationer. Konflikten gäller, som statsrådet påpekade, egentligen avgränsningen mellan å ena sidan Teaterförbundet och Musikerförbundet, som har avtal med landets alla musikinstitutioner, och å andra sidan Arbetsledareförbundet, som har avtal bara med Operan. Arbetsgivarna har i detta läge knappast reella möjligheter att medverka till en lösning av konflikten. Denna situation är orimlig.

Jag delar den uppfattning som framkommer i Dagens Nyheters huvudledare i dag: "SALF:s uppträdande i denna tvist vittnar om dåligt fackligt omdöme."

Vad kan då publiken, allmänheten, skattebetalarna göra? Ingenting annat än svära ve och förbannelse över det hela.

Vad kan regeringen göra? Om inte förlikningsmannen lyckas inom de närmaste dagarna, bör regeringen med det snaraste tillsätta en medlingskommission. Den bör få arbeta under det att stridsåtgärderna avbryts. Är regeringen beredd till detta?

Anf. 39 Statsrådet BENGT GÖRANSSON:

Herr talman! Den bedömning som Jan-Erik Wikström gör av konfliktens karaktär delar jag. Det är djupt otillfredsställande att Operan under lång tid har fått inställa sina föreställningar.

Det som gör problemet så svårt är just det förhållandet att det inte är en normal konflikt på arbetsmarknaden mellan arbetsgivarparten och den part som företräder de anställda utan att det egentligen är en organisationsstrid mellan två fackliga organisationer.

Det förhållandet gör också en medling svår. En medling mellan ja och nej

är litet besvärligare än en medling mellan 100 och 150. Det är ett skäl till att man inte utan vidare har kunnat tillsätta en medlingskommission. Dessutom krävs för instrumentet medlingskommission en facklig konflikt av så stor betydelse att man möjligen genom tillgripandet av det i det här sammanhanget skulle ge den fackliga strid det här handlar om en dignitet som den faktiskt inte har.

Nr 136

Tisdagen den
3 maj 1983

*Om lärarledd
bordsbön i skolan*

Anf. 40 JAN-ERIK WIKSTRÖM (fp):

Herr talman! Det finns två vägar att påverka en situation som denna.

Den första är att bilda opinion, dvs. att företrädare för allmänheten – dit räknar jag även riksdagsmän – talar om vad de tycker om denna situation. Det är också viktigt att tidningarna i likhet med Dagens Nyheter tar ställning. Man har både som skattebetalare och som publik rättmätiga anspråk på att det här problemet skall lösas.

Den andra vägen är att man försöker att påverka själva konflikten. Då har vi såvitt jag vet inget annat instrument att tillgripa än att staten tillsätter en medlingskommission. Det må tyckas vara att skjuta mygg med kanoner, men konflikten är, tycker jag, egentligen mycket allvarlig: hela den konstnärliga planeringen på Operan för lång tid framåt har radikalt förändrats och försämrats. Om problemen inte löses inom de närmaste dagarna, skulle jag nog bedöma att det är nödvändigt att kulturministern med sin kollega arbetsmarknadsministern tar upp frågan om det inte skulle vara motiverat med en medlingskommission.

Anf. 41 Statsrådet BENGT GÖRANSSON:

Herr talman! Frågan har varit föremål för diskussion mellan arbetsmarknadsdepartementet och utbildningsdepartementet. Frågan om situationen på Operan är fortlöpande föremål för överläggningar och även kontakter under hand. Jag kan alltså försäkra Jan-Erik Wikström att regeringen ägnar den här frågan all uppmärksamhet och söker påverka och förmedla lösningar. Jag delar också den uppfattning som Jan-Erik Wikström framför om värdet av opinionsyttringar i det sammanhanget.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på fråga 1982/83:441 om lärarledd bordsbön i skolan

Anf. 42 Statsrådet BENGT GÖRANSSON:

Herr talman! Margareta Hemmingsson har frågat mig om jag anser att lärarledd bordsbön i skolan är i överensstämmelse med läroplanens mål om otendentös påverkan.

Grundskolan är obligatorisk. Den skall alltså vara en skola för alla. Den verkar i ett samhälle där olika normsystem och värderingar lever sida vid sida. Det är därför nödvändigt att skolan inte söker påverka den enskilde eleven att omfatta en viss livsåskådning. Läroplanen stryker under detta.

”Alla föräldrar skall med samma förtroende kunna skicka sina barn till skolan förvissade om att dessa inte blir påverkade från skolans sida till förmån för den ena eller andra av inbördes kämpande åskådningar eller uppfattningar. I frågor, där det föreligger olika uppfattningar, skall skolans undervisning därför vara saklig och allsidig.”

Detta krav gäller undervisningen. Det är med hänsyn härtill självfallet uteslutet att det i undervisningen förekommer handlingar av bekännelsekaraktär eller att elever åläggs att delta i sådana.

Lika självfallet är att skolans verksamhet inte skall hindra att personliga ställningstaganden ges uttryck utanför den läroplansbundna undervisningen. Det förutsätter emellertid att formen är sådan att alla som berörs är överens och att den enskildes – elevens eller föräldrarnas – rätt till personlig integritet inte kränks.

Mot bakgrund av dessa principer kan skolan enligt min uppfattning inte föreskriva att bordsbön skall äga rum, inte heller ge den en form som innebär ett formellt eller faktiskt obligatorium. För att få en grundlig prövning av frågan om bordsbön i skolan avser jag emellertid att föreslå regeringen att ett enskilt ärende, som inkommit till utbildningsdepartementet och som berör denna fråga, skall överlämnas till justitiekanslern.

Anf. 43 MARGARETA HEMMINGSSON (s):

Herr talman! Jag ber att få tacka statsrådet för svaret på min fråga. Jag har inte med den velat framföra några synpunkter på religionsundervisningen i sin helhet. Personligen anser jag att vi behöver diskutera vår etik och hur den styr våra handlingar och ställningstaganden. Läroplanen skriver också om ”betydelsen av en religiös tro när man på olika sätt i livet tar ställning till olika livsfrågor”.

Den kristna etiken har mycket positivt att ge barnen, bl. a. när det gäller människors lika värde, eller vad som är rätt och orätt.

Att delta i en *bön* däremot kan inte ses som en del av religionsundervisningen. Nej, att bedja är ett sätt att ge uttryck för sin högst personliga tro.

I söndagsskolan, kyrkan eller inom olika religiösa samfund kan barnen lära sig mer om bönen och hur man som troende kan genomföra den. Familjen bestämmer naturligtvis själv *om* man vill ha med gemensam bön och i sådana fall *hur*.

Men i skolan är situationen en helt annan. En lärare har enligt läroplanen ”rätt att uttrycka egna värderingar om det klart framgår att de är personliga”.

Gränsen är svår att dra, och för barn i de lägre årskurserna – där läraren oftast ses som en stor och viktig förebild – bör man nog vara mycket försiktig. Att leda klassen i bön, tyder varken på saklighet eller allsidighet. Som statsrådet mycket riktigt påpekar är det inte bra om det får en form som innebär ett faktiskt obligatorium.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Föredrogs och hänvisades

Proposition

1982/83:173 till trafikutskottet

14 § Föredrogs men bordlades åter

Försvarsutskottets betänkande 1982/83:11

Trafikutskottets betänkanden 1982/83:19 och 21

15 § Anf. 44 TREDJE VICE TALMANNEN:

På morgondagens föredragningslista upptas utrikesutskottets betänkande 20 främst bland två gånger bordlagda ärenden.

16 § Anmäldes och bordlades

Skatteutskottets betänkanden

1982/83:45 Värdering av bostadsförmån i jordbruk m. m.

1982/83:46 Vissa frågor rörande beskattningen av en- och tvåfamiljsfastigheter, bostadsrättsföreningar m. m.

1982/83:47 Alkoholbeskattningen m. m.

1982/83:48 Användningen av hundskattemedlen

Lagutskottets betänkande

1982/83:38 Erkännande och verkställighet av österrikiska domar på privatträttens område (prop. 1982/83:117)

Försvarsutskottets betänkanden

1982/83:12 Tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1982/83 (prop. 1982/83:125 delvis)

1982/83:13 Ändrad indelning av försvarsmaktens personal, m. m. (prop. 1982/83:143)

1982/83:14 Ändring i civilförsvarslagen (prop. 1982/83:161)

Utbildningsutskottets betänkande

1982/83:33 Anslag på tilläggsbudget III (prop. 1982/83:125 delvis)

17 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 2 maj

1982/83:470 av *Kerstin Anér* (fp) till jordbruksministern om förslag i Europarådet om behandlingen av försöksdjur:

Europarådets ministerkommitté skall den 15 juni ta ställning till ett förslag till konvention om behandlingen av försöksdjur. Kommittén för vetenskap och teknik i Europarådets parlamentariska församling har i slutet av april lagt

Nr 136

Tisdagen den

3 maj 1983

*Meddelande om
frågor*

fram för församlingen ett förslag till vissa ändringar i den konventionen. Av formella skäl kunde inte den slutliga voteringen om detta förslag ske i den parlamentariska församlingen, men ministerkommitténs expertgrupp har behandlat förslaget och lämnat sina egna kommentarer till det. Kommitténs förslag är, jämfört med expertgruppens kommentarer, utformat i en betydligt mer djurvänlig anda och bör därför följas av ministerkommittén.

I anledning härav vill jag fråga jordbruksministern följande:

Vilken inställning kommer den svenska regeringen att inta i Europarådets ministerkommitté till det förslag till konvention om behandling av försöksdjur som kommittén för vetenskap och teknik föreslagit?

den 3 maj

1982/83:471 av *Börje Stensson* (fp) till socialministern om åtgärder mot användningen av teknisk sprit i berusningssyfte:

Bland alkoholmissbrukare har på senare tid den tekniska spriten kommit att spela en större roll. Det är inte ovanligt att sjukhus får ta emot patienter som är allvarligt förgiftade av T-sprit eller karburatorsprit. På vissa håll har man försökt motverka missbruk av teknisk sprit genom restriktioner vid försäljningen. Förmodligen behövs dock mer ingripande förändringar i denna försäljning. Det vore önskvärt att motorbranschen kunde finna andra tillsatser än alkohol till kylarvatten etc.

I anledning av ovanstående vill jag fråga socialministern:

Avser regeringen att föreslå åtgärder i syfte att minska risken för förgiftningsfall till följd av att teknisk sprit används i berusningssyfte?

1982/83:472 av tredje vice talman *Karl Erik Eriksson* (fp) till kommunikationsministern om den tunga vägtrafiken under helgerna sommaren 1983:

I en presskommuniké daterad den 2 mars 1983 meddelade kommunikationsminister Curt Boström att något helgförbud för tung trafik inte kommer att införas sommaren 1983.

”Vi kommer inte att utfärda något förbud mot tung trafik för sommaren 1983. Transportnäringen får i stället chansen att genomföra en frivillig begränsning av trafiken när belastningen är som störst på vägarna”, uppger kommunikationsminister Curt Boström i pressmeddelandet.

Statsrådet meddelar vidare att bl. a. Svenska Åkeriförbundet förklarar sig villigt att aktivt verka för en frivillig begränsning av den tunga trafiken under särskilt trafikbelastade veckoslut under förestående sommar.

Jag vill med hänvisning till det anförda ställa följande frågor till kommunikationsministern:

Har kommunikationsministerns ställningstagande skett efter samråd med exempelvis trafiksäkerhetsverket, NTF eller motororganisationer som M och MHF?

Har kommunikationsministern inhämtat några utfästelser från utländska åkeriorganisationer att begränsa den tunga helgtrafiken i Sverige?

1982/83:473 av *John Andersson* (vpk) till industriministern om åtgärder med anledning av utebliven industrisatsning i Hörnefors:

Nr 136

Tisdagen den
3 maj 1983

*Meddelande om
frågor*

Det blir ingen tillverkning av termomekanisk pappersmassa i Hörnefors, en satsning som skulle kosta 100 milj. kr. och ge 200 arbetstillfällen. Det bolag som skulle starta tillverkningen har nu sagt definitivt nej till satsningen.

Med hänvisning till det anförda vill jag ställa följande fråga till industriministern:

Avser industriministern vidta några åtgärder med anledning av den uteblivna industrisatsningen i Hörnefors?

1982/83:474 av *Bengt Wittbom* (m) till arbetsmarknadsministern om åtgärder för att förbättra effektiviteten inom AMS:

Från moderata samlingspartiets sida har vi under lång tid hävdad att åtgärder bör vidtagas för att förbättra effektiviteten inom AMS, senast i motioner under den allmänna motionstiden. Våra krav har ständigt avvisats med beskedet att allt är som det skall vara och att det inte finns något utrymme för att göra AMS mer effektivt.

Riksdagens revisorer har i dagarna presenterat en utredning angående personalförhållanden inom AMS. Utredningen redovisar anmärkningsvärda resultat angående personalförhållanden, frånvaro, etc.

Vilka åtgärder tänker arbetsmarknadsministern vidtaga för att snabbt komma till rätta med de missförhållanden som redovisas i riksdagens revisorers utredning?

18 § Kammaren åtskildes kl. 15.59.

In fidem

BERTIL BJÖRNSSON

/Solveig Gemert